

Măști

În luna aprilie, sala IRRSC din Piața Romană a găzduit expoziția de măști populare și de teatru sem-nate de Fabian Coșeriu.

Ni s-au prezentat mai multe categorii de măști. Au atras atenția figuri ca Păcală, Spinul, Roșu Împărat, Dracul, Zmeul și altele, personaje de teatru, întru-chipări fabuloase din minunatul nostru folclor, ca și din literatura altor popoare și epoci (eroii din Pinocchio ori din spațiul commediei dell'arte). Perso-najele sînt exact ceea ce trebuie să fie, și meritul autorului constă tocmai în faptul că a înțeles să-și pună talentul în slujba dezvăluirii trăsăturilor lor caracteristice. Și folclorul altor meleaguri (Asia, Africa, America, Orientul) este bine ilustrat, artistul dovedind aceeași capacitate de a se adecva la obiect. De aici, dar nu numai de aici, a pornit, probabil succesul pe care măștile lui Fabian Coșeriu l-au avut în Franța și în Berlinul de Vest, în Belgia și în Italia, în Japo-nia și în Statele Unite, în Cuba și în Canada. Farme-cul, nota de umor pe care o degajă unele măști, stra-nietatea altora, anumite subtilități psihologice ori chiar exotismul lor (Zeul cu limba scoasă, Mohicanul, Bătrî-nul indian etc.) fac ca marea majoritate a măștilor să depășească nivelul funcționalității strict teatrale, devenind un fel de modele, de prototipuri, care ar merita, poate, un loc într-o colecție specială.

O altă secțiune a expoziției a grupat măști populare din diferite regiuni ale țării: Maramureș, Suceava, Bacău, Dobrogea. Din blană de oaie, din coarne de animale, din porumb, sau utilizînd diferite obiecte uzuale ce capătă în context funcții simbolice (linguri, fureulițe din lemn etc.), din clopoței și ciucuri, tăr-tăcuțe, rafie ori păr de iak, Fabian Coșeriu a reali-zat măști în cel mai autentic spirit popular, ocolînd artizanatul indoielnic ce se infiltrează în multe mani-festări care se vor cu caracter popular. Acest respect față de autenticitate dă măștilor o amprentă de cali-tate și de rafinament, imbinînd trăsături de arhaic, de hieratic și sacru. Unele măști au destinații precise în cadrul sărbătorilor de iarnă, de primăvară etc., sau al ritualurilor de invocăție (de exemplu, în dansul „Paparudelor” — menit să aducă ploaia, dans extrem de vechi, executat, pare-se, de către o fată). Măștile Urîtlu, Sperietoarea reliefează alte funcții. Urîtlu parodiază dansul măștilor din curtea gazdei, spre ha-zul tuturor, iar Sperietoarea are, dimpotrivă, funcția să înspăimînte. Măștile cu coarne, uneori impozante, au rolul principiului viril, conducînd jocul celorlalte măști. Atmosfera expoziției este întregită de prezența unor minimăști populare, menite a decora interiorul casei, nu numai pentru a-l înfrumuseța, ci și pentru a păstra în memorie anumite ritualuri și simboluri, legate de împrejurări importante din viața omului. Trăsăturile acestor minimăști sînt mai destinate.

În ansamblu, o expoziție reușită, care, din păcate, a stat la dispoziția vizitatorilor un timp relativ scurt; nu au existat afișe tipărite, nici vreun catalog. În vederea unei popularizări adecvate, ceea ce nu a dat posibilitate nici oamenilor de teatru și nici publicului să afle despre această expoziție tot ceea ce efortul de creație investit merita.

Nicolae MACOVEI

Stînga :

Roșu Împărat,
Mască populară,
Bătrînul indian

Dreapta :

Păcală, Mefisto,
Spinul, Pinocchio,
Geppetto

